

tíðinda
socialurin
blaðið

7,-

Nr. 70 ★ hósdagur 15. apríl 1993

**FØROYSKUR OLJU-
SERFRØÐINGUR:**

Spælið ikki hasard við undirgrund

Lesið á síðunum 9, 10 og 11
samrøðu við Sverre Dam
Joensen, ið er niðri í Bahrain

NÚ

síða
4 & 5

*Breið semja er um, at ein umfevnandi sanering má
gjøgnumførast – ikki fyrr ella seinni, men her og nú!*

Johan K. Joensen: – Sanering hevur stóran skund,
tí annars er vandi fyri, at alt stæðgar upp

Birgir Danielsen: – Verður alt vinnulív lagt undir
eitt felag, flytir tað okkum aftur í monopol-tíðina

Marita Petersen: – Tað ber illa til at blanda seg uppi,
hvussu kreditorarnir vilja sanera okkara skuld

Aftur summar

Nýlembt á summarmála,
dagin vit eisini siggja
likkuna og lundan koma

Spógvi, lógv,
stelkur og onkur
annar summargestur
á flogi vóru sæddir
longu í dimbuldagavíkuni
og dagarnar komandi
– líka til halv-
arðsøku, við tern-
uni sum tí seinasta
– verður heimur
okkara alt betri
mannaður við hesum
vælsignaðu

veingjaðu verum,
sum farna vetur so
inniliga hava tráað
eftir at siggja okkara
kæra oyggjaland
aftur.

Hinvegin flyta tí-
anverri ov mong
tvíbeint av land-
inum – neyván so
feigin ella vónrik,

sum fuglurin –
men lógið skal tað
vera, um hesir

trúgvu summargestir
ikkvi aftur í ár
megna at

stimbra tey eftir-
verandi til enn
einaferð at koma

í gjøgnum tað, sum
kemur eftir hvørt
summar.

Sverre Dan Joensen skrivur úr oljulandinum Bahrain:

Týdningarmikið íkast til oljutjak

Tíðindablaðið Sosialurin hevur fingið sendandi eina rættiliga áhugaverða grein frá Sverra Dan Joensen, sum arbeidir í oljuvinnu í Bahrain. Greinin náddi tianverri ikki í blaðið fyri páskir.

Sosialurin fer tí at prenta hana í komandi bløðum og byrja vit í dag. Frágreiðingin hjá Sverre Dan Joensen er eitt íkast til orðaskiftið ella manglandi orðaskiftið um eina møguliga komandi oljuvinnu í Føroyum. Hetta má sigast at vera fyrsta av sínum slag, og tí er hon kærkomin - líka mikið antin vit eru samdir við hann ella ikki.

Frágreiðingin er í ein stóran mun viðmerkingar til samrøður, sum Sosialurin hevur havt við fólk í tilknýti til oljuvinnu og undirgrundarpumning sum heild. Serstakliga er talan um viðmerkingar til útalislíni hjá Stefan Hult-

berg, oljusefndingur í Sosialinum hesar seinastu mánaðirnar.

Men tað, sum kanska serliga hevur fingið Sverra Dan Joensen, at triva í pennin er avgerðin hjá BP at almannakunngeru upp-dagingina av eini stórarí oljukeldu við føroyska markið.

18 ára royndir í oljuvinnu

Í skrivi sínum til føroysku fjølmiðlarnar sigur Sverre Dan Joensen annars, at sum "hálfvøroyingur" sonur Niclas Johannes Joensen, kapteyni úr Hørg í Sumba, sum gekk burtur undir krígunum í 1943, og bróðursonur Poul F. Joensen - at tað er hansara skylda at lata føroyingum lut í sínum royndum innan oljuvinnu í Miðeystri hest seinastu 18 árin.

Hann vónar, at royndir hansara kunnu vera ein partur av tí grundarlagn-

um, sum føroyingar nu skulu til at taka avgerðir ut frá í sambandi við nýtslu av møguligum ráevnum í undirgrundini.

Sverre Dan Joensen arbeidir sum "construction manager" hjá eini fyrstøku í Bahrain, sum arbeidir innan oljuvinnu, serliga í sambandi við gresvur, bygging ol

Hann er utbugvin verkfrøðingur og merkonumur og verður hann brúktur sum ráðgevi hjá menningarstovuni í Bahrain

Úttanvellaður

Sverre Dan Joensen sigur, at hann ikki beinleiðis er bundin av peningaligum áhugamállum í sambandi við oljuboring og við tað at hann býr heilar 8000 kilometrar úr Føroyum og tí heldur ikki hevur figgj- arlig áhugamálið her, so meir hann seg sum 100% úttanvellaðan, tá hann sig-

ur hugsan sína um oljuvinnu í Føroyum.

Hann visir á, at nettup stóra fjarstøða hansara, ger, at hann kann uttala seg fritt, at siga just tað, sum hann heldur vera sanneikin og uttan at taka hedd fyr um hann stoytir antin henda ella handa partin

"Eg ynski bert, at føroyingar skulu fáa nýttu av mínum royndum upp á gott og ilt - soleiðis at tit ikki gera somu mistøk, sum aðrir longu hava gjørt og góldið fyr - ottast alt óv dyrt.

Føroyingar kunnu faxes til Bahrain

Sverre Dan Joensen sigur at enda í brævinum, at øll, sum ynskja tað, kunnu seta seg í samband við seg á fax nr. (0973) 262323, har hann so kann svara møguligum spurningum um olju og oljuvinnu

Sverre Dan Joensen vil fegin hava, at føroyingar kunnu fáa nýttu av 18 ára royndum sínum í oljuvinnu í Miðeystri og brúka teir til at ferdast fyr at gera tey sumu mistøk aðrir hava gjørt og góldið í avran, domari teir.

Hann sigur annars, at ætlanin við hesi frágreiðing síni er at royna at fáa orðaskiftið um "gransk- ingina og tróttanina av føroysku undirgrundini" á eitt realistiskt stöði, tá talan er um tøkni, tíð- karm og tað búskaparliga.

Haraftat at sleppa undan tí skeivu uppfatan, at

tróttan av ráevnum í fýr- oysku undirgrundini er ein biarging fyr búskaparligu bygnaðarkreppuna í Fø- oyum.

jan

Martin Heinesen, jarðfrøðingur og limur í oljubygnaðarnevndini:

Eitt seriøst innlegg

-Eg meti hasa frágreiðingina hjá Sverre Dan Joensen at vera eitt seriøst innlegg í orðaskiftið um eina møguliga komandi oljuvinnu.

Hetta sigur Martin Heinesen, jarðfrøðingur og limur í oljubygnaðarnevndini. Uppá fyrispurning um hann tekur undir við niðurstøðuni hjá Sverra Dan Joensen um m.a. at vit eiga einki at fyrntaka okk- um fyrr enn spurningurin um markið við England er avgreiddur sigur Martin Heinesen, at tað er ikki rætt av sær at gera við- merkingar til slíki annað enn hana, at hetta er ein ærlig og seriøs meining, sum verður undirbygd í greinini. Men tað kunnu so sjálvandi vera aðrar meiningar um hetta sama.

Martin Heinesen er ein av teimum, sum er við til at rágeva og viðgera nógvar av spurningunum, id viðvíkja undirgrundini

og møguligari oljuvinnu. Hann vitjandi m.a. umborð á seismiska skipinum, id vitjandi Havanna herfyri og helt hetta vera eina sera áhugaverða vitjan.

Men ber Martin Heinesen ikki ótta fyr, at henda vitjanin og annars allir teir oljusefndingar, sum vitja henda vegin, kunnu órógva og skunda ov nógv undir ta annars nátturliga gongd, sum alt hetta stóra málið eigur at fáa í Fø- oyum!

"Eg haldi tað er í lagi, at vit fáa vitjan og upplýs- ingar um, hvussu arbeit verður eitt nú umborð á einum seismiskum skipi.

vitja teir, sum eiga hesi skip, koma henda vegin at vísa okkum, hvussu teir

arbeiða og hvørja úgerð teir arbeiða við, og teir sjálvir rinda kostnaðin av hesum, so kunnu vit bara siga tókk fyr tað.

Martin Heinesen sigur annars, at spurningurin um seismiskar kanningar skulu í gongd longu í summar er politiskur meira enn ein fakligur spurningur.

Oljubygnaðarnevndin arbeidir við eini frágreiðing til landsstýrið, sum verður liðug í juni. Tað verður so upp til lands- stýrið at taka eina avgerð.

Í frágreiðingini verða so uppskot um, hvussu farast skal fram og hvat skal gerast. Um so landsstýrið ynskir, at hetta arbeidi skal fáast frá hondini sum skjótast fyr harvið at

kunna byrja seismiskar kanningar longu í ár er teira avgerð sigur Martin Heinesen

Nevndin skal hava fund aftur í næstu viku. Hann verður í Keyptannahavn

jan

FLOGFERÐA-
SEÐLAR

Atlantic Airways
III ISAS
DANAIR
ICELANDAIR

TLF. 15900

-titt ferðasamband við utheimin!

Føroyskur oljuserfrøðingur í Bahrain við góðum ráðum:

Spælið ikki hazard við undirgrund

Í oljuídnáðinum galdra eingi bróðurlig vinnubond. Har er alt ísakøld forrætning. Har verða allar snildir brúktar. Tí eiga føroyingar ikki leypa á leistum fyri útlenskum feløgum, sum bjóða sær at gera seismiskar kanningar ókeypis.

Um landsstýrið kortini ger tað, so er tað einki minni enn at spæla hazard við arvinum hjá komandi ættarliðum av føroyingum sigur Sverre Dan Joensen, verkfrøðingur hjá oljufyrirøki í Bahrain m.a. í grein síni, sum vit í dag prenta í part av.

A: Oljuevinding í almindelighed

I. Mulighed for stor gevinst eller stort tab

Jeg blev meget glad, da jeg i december erfarede, at færingerne havde opnået fuld bestemmelsesret over den færøske undergrund - hvilket på lang sigt kan give mulighed for, »at Færøerne kan få store ekstra indtægter, hvis de er heldige, at finde olie, i så store mængder, at de kan udnyttes kommercielt - og det lykkedes at få en god olie-koncessionsaftale med det konsortie, man vælger til at udvinde olie- og gasforekomsterne. Eller olie eventyret kan ende med et nyt milliardunderskud, hvis sagen ikke griber professionelt an, og iværksættes uden en langtidsstrategi, men udføres ved tilfældige »hossa-løsninger«, hvorved det lykkes smarte »olie-cowboys« gennem troskyldige færøske medlemmænd at udnytte færingernes ukendskab til oljuevinding - til egen fordel, på den færøske nations bekostning.

II. Min baggrund: »halv-færing«, 18 års erfaring, 100% uvildig
Som »halv-færing« - søn af kaptajn Niclas Johannes Joensen, Hørg, Sumba, - der

krigsforliste i 1943 og bror søn af Poul F. Joensen - synes jeg, det er min pligt, at delagtiggøre færingerne i mine erfaringer inden for udforskningen og udvindingen af olie i Mellemøsten gennem de sidste 18 år.

Således, at disse erfaringer har mulighed for at være en del af beslutningsgrundlaget for de færinges, som skal tage de meget betydningsfulde beslutninger i forbindelse med udnyttelsen af den færøske undergrund.

Jeg er »Construction manager« i et lokalt bahrainsk firma med over 100 store entreprenørmaskiner, der arbejder inden for jordflytning, vejbygning, samt dæmningsbygning og boreplatforme for landbaserede »drilling-rigs«, i det lille olie-sheikdomme Bahrain i Mellemøsten.

Min kombinerede uddannelse som ingeniør og mærkonom i forbindelse med et alsidigt erfaringsgrundlag, har bevirket, at jeg i praksis virker som officiel rådgiver til Udviklingsministeriet i Bahrain.

Herved har jeg opnået et indgående kendskab til mekanismerne inden for oljuevinding og andre udviklingsprojekter.

Da jeg ikke direkte er involveret i oljuevinding, og - da jeg bor 8000 kilometer fra Færøerne, - da jeg ikke har nogen økonomiske interesser på Færøerne, el-

ler i noget andet firma inden for olie-sektoren, betragter jeg mig selv som 100% uvildig med hensyn til udnyttelsen af Færøernes undergrund.

Til gengæld gør den store afstand, at jeg kan udtale mig frit - sige hvad jeg mener er sandheden - uden at skulle tage hensyn til om jeg støder den ene eller anden part.

Jeg ønsker blot at færingerne skal have mulighed for at benytte sig af mine erfaringer - på godt og ondt - inden for dette felt, så færingerne ikke behøver at begå de samme fejltagelser, som andre allerede har gjort og betalt for - oftest alt for dyrt.

Derfor står det alle frit for gratis at benytte sig af de nedenfor beskrevne erfaringer i det omfang de skønnes det formålstjenligt.

III. Oljuevindingen i Bahrain

Gennem de sidste 60 år har Bahrain udvundet og raffineret landets olie, hvilket har bevirket, at landets økonomi næsten udelukkende har været baseret på indtægterne fra olien.

Nu er olien fra de gamle olie-felter i Bahrain imidlertid næsten udtømt.

Desværre blev det meste af landets olie rigdomme udnyttet i kolonitiden, hvor leverandørlandet kun blev betalt meget lidt pr. tønde

olie, dvs. olieindtægterne gav Bahrain mulighed for en højere levestandard, men ikke mulighed for store hensættelser til senere generationers fortsatte opretholdelse, af den højere levestandard, når olieeventyret var slut.

Og det er den situation nationen står i nu, og forsøger at overvinde.

IV. Bahrain har forgæves søgt efter nye olieforekomster

Derfor har man igennem alle de 18 år, jeg har været i Bahrain, forsøgt at finde nye olie-felter. Både på land og i havet, men disse 18 års eftersøgning af nye olie-felter har været forgæves, selv om man har gjort mange forsøg, der har kostet de implicerede parter masser af millioner.

Penge, der er brugt uden en eneste krone i indtægt - selv om alle borerne har været baseret på positive seismografiske opmålinger, udført af meget professionelle olie-udforskningsfirmaer.

Dette viser blot hvor svært og usikkert, det kan være at finde nye olie-forekomster, selv om man på Bahrain har masser af aktive gas-oliekilder ca. 25 km fra en af de nye borerne.

Yderligere ligger Saudi Arabiens enorme olie- og gasforekomster kun 30 km vest for Bahrain og

Qatars Northfield - verdens tredje største gasfelt - grænser op til Bahrains søterritorie - mod nord-øst.

V. Vanskeligheder ved at finde olie på Færøerne

Hvor meget mere usikkert må det derfor ikke være inden for det færøske område, at lokalisere (garantere) oli-

eforekomster

1. Når man endnu ikke på noget sted har fundet spor af olie og kun fundet små mængder af gas ved Lopra.

2. Når det nærmeste olie-fund - bekendtgjort gennem Associated Press 4. marts 1993 (kopivældagt) - er BP's nye olie-felt 170 kilometer syd-vest for Shetlandsøerne nord for den skotske kyst, med et forventet olieindhold på en kvart til en halv milliard tønder olie.

Et meget stort fund, men meget langt væk fra Færøerne.

I et interview den 10. marts 1993 i dagbladet »Socialurin« omtaler chefgeolog Stefan Hultberg, GDU, (DOG) et stort BP-oliefund, der er gjort mellem Shetland og Færøerne - i Shetlands renden - 14 sømil (ca. 22 km) fra den nuværende skillelinie mellem den britiske og Færøernes undergrund.

VI. Ingen garanti for succes

Det eneste, der er 100% sikkert i forbindelse med jagten på olie er, at der skal foretages »enorme« investeringer inden udvindingen kan begynde, og ingen kan på forhånd i det færøske område »garantere«

1. At der vil findes olie, i det hele taget!

2. At olien vil være tilstede i så store mængder, at det er teknisk muligt at udvinde den.

3. At prisen for olieprodukter, baseret på færøsk råolie vil være konkurrencedygtig med importeret olie.

4. Om det kan betale sig at raffinere olien på Færøerne.

Kun een ting er sikkert, og det er, - at det nuværende

færøske område i Shetlandsrenden - hvor der er ca. 99% chance for at finde store oliemængder, ligger i et område, som England fortsat gør krav på.

Dette kunne se ud som et »pudsigt« sammenbræt.

VII. Tilbud om »gratis« seismiske undersøgelser

Det er almindeligt kendt, at alle olie efterforskningsboringer er baseret på omfattende systematiske seismiske undersøgelser af det pågældende område.

Det må derfor for »den almindelige færing« virke som en »generøst udstrakt hånd« - når blandt andet et norsk selskab tilbyder »gratis« at udføre seismiske undersøgelser af det færøske undergrundsområde, og yderligere tilbyder at lade Færøerne nye godt af dette firmas erfaringer inden for oljuevinding.

Ja man har allerede indgået et samarbejde med et færøsk firma.

Senere har flere andre firmaer anmodet om tilladelse til ligeledes »gratis« at udføre sådanne seismiske målinger.

IX. »Gratis hjælp« eller »industrispionage«!!

I olieindustrien er der ingen broderlige venskabsbånd - det er iskøld forretning - hvor alle kneb gælder.

Ønsket om at udføre seismiske undersøgelser inden for det færøske område er udelukkende baseret på firmaernes egne ønsker om, at komme i besiddelse af disse meget vigtige seismiske oplysninger, så de på forhånd selv kan vurdere chancerne for at finde olie i området, således at deres firma har en meget stor fordel, når færin-

gerne senere forsøger at udbyde olieudforskningskoncessionerne i licitation.

Eller endnu værre for Færøerne firmaernes ufuldstændige seismiske målinger viser måske - in-korrekt - at det færøske område tilsyneladende ikke er værd at byde på.

X. Aksept af »gratis seismiske undersøgelser« er farlig

Hvis landstyre - eller enkelt personer heraf - på nu værende tidspunkt giver sådanne firmaer tilladelse til seismiske undersøgelser inden for det færøske undergrundsområde, er der - i tilm. min opfattelse - tale om »hazard spil« med de kommende generationers »fædrene arv«. Et unødvendigt hazard spil, hvor en eventuel gevinst for Færøerne er meget lille eller lig nul, idet de modtagne oplysninger først på et meget senere tidspunkt kan benyttes af færingerne.

Til gengæld har »de udvænte firmaer« alle gode kort på hånden, til selv at udnytte disse oplysninger, fordi de har fuldt overblik over situationen, eller de kan videresælge dem til andre interesserede firmaer, som i tks. BP og andre store oliefirmaer.

En sådan tilladelse bør kun gives, hvis den er en del af »en juridisk forpligtende aftale« om at gennemføre disse undersøgelser »helt tilbuds« dvs. indtil man har

1. Lokaliseret »alle« potentielle muligheder for oliefund inden for »hele området«, - inklusiv land området eller
2. Konstatert at der - med det idag til rådighed værende tekniske udstyr - ikke er nogen mulighed for at udpege steder, hvor der er en rimelig chance for at finde olie.

Dvs. »Det gratis tilbud« bliver i det mindste omsat til et »klart beslutningsgrundlag«.

På denne måde kommer man »et fuldt skridt videre«, dvs.

1. Man »fastslår« de potentielle muligheder for prøveboringer eller man fastslår,
2. At der »ikke« - på dette tidspunkt - er mulighed for at lokalisere olie.

Dette står i skarp modsætning til olieboringen ved Lopra, hvor man anvendte et stort beløb på en boring, der ikke gav noget definitivt resultat.

En fejlinvestering, der vist nok væsentlig skyldtes, at beslutningstagerne ikke havde tilstrækkelig kvalificeret professionel rådgivning.

En fejlinvestering, der vist nok væsentlig skyldtes, at beslutningstagerne ikke havde tilstrækkelig kvalificeret professionel rådgivning.

Bilag III

XI. Hvis det går galt, må færingerne betale regningen

Hvis de første seismiske undersøgelser viser, at undergrunden er fuld af olie - er det ikke noget problem (som Shetlands-renderen).

Men hvis dette ikke skulle være tilfældet, og det kommer til en uenighed med udøverne, viser det sig meget ofte, at aftalens »uskyldige ordlyd«, netop tager højde for den pågældende situation, så alle ulemperne må bæres og betales af færingerne.

Dette forhold er ingen tilfældighed, fordi det seismiske firma ved af erfaring, hvilke komplikationer, der kan opstå, og hvor dyre de kan blive.

Det var så vidt jeg ved - netop tilfældet med amerikernes olieudforskning på Nova Scotia.

XII. Systematisk og professionel udvinding er nødvendig

For at undgå dyre »hovsøløsninger« og fejltagelser, bør ingen foretage sig noget i forbindelse med undergrunden, inden landstyre har fastlagt en langtidssstrategi for den fremtidige udforskning og udnyttelse af den færøske undergrund. Det ville være utrolig »negativt og psykologisk nedbrydende«, hvis færingerne udbød »olie-koncessionerne« på en sådan måde og på et sådant tidspunkt, at ingen af de store olieudforskningsfirmaer ville »tage tilbud«.

Hvilket var tilfældet, da grønlænderne bad om tilbud på udforskningen af undergrunden på østsidan af Grønland.

Man bør her tænke på, at tidene er sådanne, at en

stor fædrene arv giver ikke alene mulighed for enorme indtægter, men også mulighed for at opbygge en enorm gård.

XV. Nyt opdateret kort over Færøernes undergrund

Hvis et sådant kort findes, burde det nu opdateres med angivelse af BP's nye oliefund. Dette skulle være helt legitimt nu BP officielt har bekendtgjort eksistensen af det enorme oliefund Kortet skal blot tydeligt angive, at den angivne grænselinie ikke er accepteret af England.

Et sådant kort skulle også antøre afstande til de forskellige større havne, fyr tårne og andre landkendsgsmærker.

Endvidere burde afstandene mellem de forskellige havne og flyvepladser angives.

I ligeledes burde kortet angive de omtrentlige havdybder, da havdybden har en alt afgørende indvirkning på størrelsen af de nødvendige investeringer og produktionsomkostninger samt tekniske muligheder.

Et sådant kort burde være et obligatorisk dokument, ved en hver kvalificeret diskussion om Færøernes undergrund, så medlemmer af lagting, landstyre, politikere, teknikere og den almindelige færinger nøjagtigt kan se, hvad hele diskussionen drejer sig om.

Hvis et sådant dansk-færøsk kort ikke findes på nuværende tidspunkt, bør det hurtigst muligt fremstilles, da grænseoplysningerne drejer sig om millioner af milliarder kroner.

Som bilag III er vedlagt en meget grov skitse, der viser den engelske opfattelse af den britisk-færøske grænse-problematik. Den

viser klart de ubehagelige perspektiver. Hvis englænderne får deres vilje, så skal grænsen på 25-30 km fra Suderø. Samtidig giver den formodning om langvarige og vanskelige forhandlinger, hvor Færøerne vil få brug for al mulig diplomatisk og international opbakning samt nødvendighed af at konsultere den bedste ekspertise i international undergrunds og grænseoplysning.

Ovenstående konstatering af tilstedeværelsen af et så enormt oliefelt i et 48 meter tykt olieledende sandlag, så tæt på Færøerne gør sandsynligheden for at finde olie inden for det færøske område endnu større (en 99% realitet).

Derfor er spørgsmålet om fastholdelse af den nuværende færøske grænse - line det alt afgørende spørgsmål i forbindelse med Færøernes undergrund.

Inden dette spørgsmål er endeligt afgjort, ligger de fleste ting i forbindelse med Færøernes undergrund stille - hvilket naturligvis er kedeligt.

Hvis afklaringen af grænseoplysningerne forceres frem - således at det danske færøske forhandlings team har opbygget den nødvendige ekspertise, og for det er sikre på, at kunne få ret - vil det resultere i, at englænderne vinder grænsestriden - med et stort tab af mange milliarder for færingerne - et tab der aldrig erstattes.

Det var næsten det samme, som var tilfældet da nordmændene vandt den dansk-norske grænsestrid om nordsoolen.

I grænseoplysningerne er det eneste der betyder noget derfor. At få medhold, uanset hvor mange år der end går.

XVI. BP olie-feltet kræver yderligere intensiv udforskning

John Brown oplyser endvi-

dere, at det endnu foreligger et stort udforskningsarbejde, inden man kan fastslå størrelsen af olieforekomsten i BP-området. Området må være en billion tønder olie.

Pressemiddelen oplyser yderligere, at BP Shell konsortiet - på St. SO's basis - har fået tilladelse til at udføre flere olie-koncessioner parallelt, således at det samlede område bliver så stort, at det kan udføres et tredimensionalt seismografisk survey til bestemmelse af jordlagene og den optimale placering af yderligere prøveboringer.

Det er i denne forbindelse at BP's adgang til også at udføre seismografiske målinger i det færøske område kan være af overordentlig stor betydning for BP - men ikke for Færøerne, det vil tillade BP at »kigge om bag murens«, så BP kan få kendskab til de geologiske forhold udenfor deres eget område.

Herved bliver de i stand til at basere deres beregninger på »facts« - og dermed undgå at bruge den mere »tvivlsomme« eksterpolation metode.

Spørgsmålet er, om Færøernes krav på undergrunden indtil fiskengrænsen har opsættende virkning for englændernes ret til foretage olieudforskningsforsøg i området.

Man kunne evt. henviser til at sprængningerne i forbindelse med de seismiske undersøgelser var til skade for fiskene i det færøske fiskeriområde.

XVII. Alle er villige til at udføre gratis seismiske undersøgelser i den færøske del af Shetlands-renderen

Efter BP's bekendtgørelse om et så stort oliefund så tæt på det færøske område, vil det overhovedet ikke være noget problem at få et firma til gratis at udføre seismiske undersøgelser af den færø-

ske del af »Shetlands-renderen«, fordi chancerne for at finde olie er så store.

Jeg er helt sikker på, at BP gratis ville udføre disse undersøgelser som en komplementerende og integreret del af deres tredimensionale seismiske survey, simpelthen fordi udgifterne til et seismisk survey mange gange er sparet bl.a. fordi det vil sætte BP i stand til at beregne placeringen af yderligere prøveboringer.

Optimalt i forhold til den totale olieforekomst og ikke kun med hensyn til forhold til den britiske del af olieforekomsten.

XVIII. Er det i færingerne interesse - på nuværende tidspunkt - at finde store olieforekomster i den færøske del af Shetlands-renderen? Hvis man alligevel skal afstå den

BP er meget stærkt interesseret i hurtigt at parallelisere olieudforskning i udvalgte områder.

Men det alt afgørende spørgsmål er midlertidigt. Er det i færingerne interesse, at få fastslået størrelsen og beligheden af evt. færøske olieforekomster for grænsen mellem den britiske og den danske færøske undergrund og internationalt fastlagt og anerkendt.

Dette er et principielt spørgsmål, som landstyre må tage stilling til her og nu, da alt vedrørende undergrunden afhænger af dette svar.

Det kan ikke udskydes længere, hvilket også klart fremgår af Stefan Hultberg's udtalelser i interviewet den 10. marts.

Alle det i øjeblikket på den ene eller anden måde - gratis - anvender ressourcer på at fremkomme med »positive forslag til udnyttelse af den færøske undergrund«, har et moralsk krav på, at landstyre i løbet af meget kort tid klart besvare spørgsmålene

1. Ønsker landstyre olieudforskningen (seismiske undersøgelser i Shetlands-renderen) startet nu eller
2. Ønsker landstyre en langsigtet, planlagt udforskning og udnyttelse af undergrunden, der først iværksættes, når de nationale grænser er endeligt aftalt og vedtaget.

Svaret på dette spørgsmål er utrolig vigtigt, idet det kan påvirke hele det færøske samfund meget kraftigt nu og mange generationer frem i tiden.

Dette ubetingede krav om et klart, utvetydigt og hurtigt svar fra landstyre må i al retfærdighed følges af et andet spørgsmål.

Er landstyre blevet for-

Bilag II

synet med tilstrækkeligt mange objektive oplysninger, så de har et relevant beslutningsgrundlag til at afgive et rigtigt svar

XIX. BP har alle fordele ved færøske seismiske undersøgelser

Usikkerheden om den endelige grænseudgraving kan kun blive til BP's fordel, idet de

- 1 Hvis englænderne vinder
Ved BP på forhånd hvilke olieforekomster, de yderligere kan disponere over
- 2 Hvis danskerne fåringerne vinder
Har BP stadigvæk ikke tabt noget, fordi udgifterne til det seismiske survey allerede så rigeligt er betalt tilbage gennem allerede opnåede besparelser
- 3 Hvis de færøske seismiske undersøgelser viser, at de enorme tykke olieforende lag fortsætter ind i det færøske område, kan det yderligere ansøge England til at intensivere forsvaret af deres grænseflytning, nu de har »bevis for«, hvor meget der er på spil
- 4 Hvor farligt et sådant »forhåndskendskab til forventede olieforekomster« kan være, er Norges og Danmarks grænsestrid om undergrunden i Nordsøen et glimrende eksempel på
Her lykkedes det nordmændene at fravriste danskerne de mest olierige områder, bl.a. fordi nordmændene på forhånd vidste beliggenheden af de store olieforekomster
- 5 Dette skulle nødvendigvis sig i tilfældet med England, men der er mange lighedspunkter i de to sager
Jeg håber blot, vi har lært af dette uheldige eksempel, for Danmarks tilfælde var det »en slem økonomisk bet«, for Færøerne ville en gentagelse nærmest »være en virkelig økonomisk katastrofe«

XX. Det er psykisk rart at vide, hvad der er i undergrunden

Psykologisk ville det have en stor betydning for færingerne, hvis der straks blev ført bevis for, at der virkelig var olie i den færøske undergrund - specielt med den nuværende økonomiske situation

Men jeg må på det kraftigste fraråde - på nuværende tidspunkt - at give tilladelse til seismiske målinger - og slet ikke af psykologiske årsager - Prisen vil blive alt for høj - og færingerne vil aldrig kunne oversvinde tabet af nogle af de mest olierige områder i Europa

XXI. Seismiske målinger er ikke nødvendige i Shetlandsrenden nu. Olien er der. Spørgsmålet er blot, hvem den tilhører

Med hensyn til den psykologiske virkning, må jeg understrege, at seismiske undersøgelser i sig selv ikke er nogen garanti for olie, idet den generelle usikkerhed i forbindelse med at lokalisere olie, baseret på positive seismiske målinger er mindst lige så stor - om ikke større - end usikkerheden ved at identificere olieforekomster ved hjælp af fysiske jordprøver, udtagning i forbindelse med aktuelle prøveboringer
Dette skyldes, at vurderinger af resultatet af seismiske undersøgelser er baseret på visse antagelser, der først kan bekræftes, når der foretages prøveboringer
Prøveboringer er derimod baseret på 100% facts - kun »eksterpoleringen« er behæftet med en vis fejlmargen, men eksterpolering er en ældgammel gennemprøvet geoteknisk metode, der er fælles for alle geotekniske boreprøve vurderinger, og som sådan er det ikke en teknik, specielt udviklet i forbindelse med olieudvinding

I forbindelse med olieudforskningen i Shetlandsrenden vil jeg, baseret på mine geotekniske erfaringer i almindelighed og olieudvinding i særdeleshed, kunne ormforme ovenstående generelle »tekniske« teorier med følgende ordlyd gældende for Shetlandsrenden
»Med henvisning til Bahraíns 18 års forgæves prøveboringer baseret på seismiske målinger, vil jeg påstå, at usikkerheden ved fortolkning af seismiske målinger i forbindelse med »garantiering af olieforekomster« i det færøske område - er større end den statistiske mulighed for, at et 48 meter tykt olieforende lag - med et indhold af ½ milliard tønder olie - skulle kunne forsvinde totalt inden for en horisontal radius på mindre end 25 km

Eller oversat til ganske almindeligt sprogbrug:
Baseret på mit geotekniske, seismiske og statistiske kendskab påstår jeg: Hvis Stefan Hultberg's oplysning om, at den omtalte boring ligger ca. 14 sømil fra den færøske grænse, - vil jeg med 99% sikkerhed påstå, at det olieforende lag fortsætter ind i den færøske zone

Det eneste geologiske fænomen, der kunne ændre dette, var hvis der var en brudlinie mellem de to områder, d.v.s., hvis Færøerne var en »horst«, men jeg har altid lært, at Færøerne var af vulkansk oprindelse

Der er derfor - i h.h. til min opfattelse - ikke på nuværende tidspunkt nogen grund til at løbe nogen risiko, ved at give BP tilladelse til seismiske undersøgelser i det færøske område - fordi kun prøveboringer vil give færingerne 100% sikkerhed - De seismiske undersøgelser kunne derimod give BP oplysninger om hvor langt deres oliefund strækker sig ind i den »nuværende færøske del«, så de ved hvilken del, der er særligt vigtig at »fratage færingerne« - og hvilken del de uden større økonomiske tab kan lade færingerne beholde

Med andre ord - BP's tilbud om »samarbejde« kan medvirke til færøske tab på tocifrede milliard-beløb, (måske 50 milliarder) hvis man blot lader sig rive med af »samarbejds-ånden«, og man ikke har en færøsk langtids olie-udvindingsstrategi

Min påstand om, at der med 99% sikkerhed findes olie inden for den færøske del af Shetlandsrenden, er baseret på min praktisk videnskabelige baggrund

Stefan Hultberg kan som geolog »kun antyde den store sandsynlighed for at olie er til stede«, idet der på nuværende tidspunkt ikke er foretaget danske »geologiske undersøgelser« i den »færøske del« af Shetlandsrenden

I realiteten er de to udtalelser identiske og budskabet er:
At der er en meget stor - til vished grænsende sandsynlighed for - at der findes olie i den »færøske« del af Shetlandsrenden

XXII. Indholdet af BP's olie koncession med England

Pressemeddelelsen fastslår endvidere, at BP og Shell's oprindelige udforsknings/udvindings kontrakt blev udvidet med 5 moduler på en 50-50 aftale-basis
Det skal her bemærkes, at BP som en del af aftalen selv skal foretage/betale deres tre-dimensionale seismiske undersøgelser, hvilket - i hvert tilfælde i Mellemøsten - er den mest almindeligste praksis

Når koncessionshaveren selv arrangerer de seismiske undersøgelser kan de benytte deres erfaringer inden for planlægning af seismiske undersøgelser maksimalt, og derved være sikker på, at få indsamlet alle de oplysninger, som de af erfaring ved kan lette og præcisere fortolkningen af de seismiske målinger

D.v.s. der er ingen umiddelbar besparelse for Færøerne ved at acceptere gratis seismiske undersøgelser fra »Oil-cowboys«
Tværtimod Sådanne undersøgelser kunne måske gøre store potentielle olie firmaer (som BP og Mærsk) mindre interesserede i en koncessionsoverdragelse med Færøerne

Udvindelsen af BP's koncessionsoverdragelse åbner mulighed for yderligere olie

fund, måske en fordomling
Dette kunne bringe den samlede mængde af olie der kan udvindes op på en milliard tønder

Det vil derfor blive yderst interessant i tiden fremover, at følge resultaterne af BP's yderligere olieudforskning i dette område, med deraf yderligere positive forventninger m.h.t. den færøske undergrund

XXIII. Hurtig start af Shetlandsfeltet er vigtigt for England

Oliefundet ved Shetlandsøerne kommer på et meget belejligt tidspunkt for England, idet produktionen fra landets traditionelle Nordsø-oliefelter er stærkt faldende - 1,16 milliarder tønder i 1986, dalende til 0,636 milliarder tønder i 1992

Desuden har olieudvindingen fundet sted gennem de sidste 25 år, hvilket bevirker, at man nu har udnyttet de ca. 25% af olieforekomsten som direkte kan pumpes op

Síða 12 Nr. 47 - 10 MARS 1993

Tíðindablaðið **sosialurin**

Stefan Hultberg, oljuráðgevi hjá landsstýrinum:

BP við risatillaboði til Føroya

Bretska oljufelagið BP, sum hevur funnið eina ómetaliga stóra oljufundin einans 14 fjórðungar frá føroyska markinum, býðar nú føroyingum samstarv.

Istáðin fyri at gera óvurstorar ílagur í oljufundin í Havn ella ádrastáðin í Føroyum, kunnu føroyingar flyta møguliga olju úr undirgrundini beinleiðis um bretsku oljuinstallatiónirnar, sum tæð nú verður farið at rigga til við nýggju oljufundina í Hetlandsrennuni.

Hetta var eitt av hugshotunum hjá einum av óvasta stjórnunum í BP, tá Stefan Hultberg, jarðfrøðingur hjá DGU og ráðgevi hjá landsstýrinum, vitjaði í Aberdeen og London í farna viku.

Sosialurin hevur tósað við Stefan Hultberg, sum vitir, at áhugin fyri føroysku undirgrundini er nógv vaksin, nú BP og Shell hava upplýst, at tey hava funnið stórar oljuheldur í Hetlandsrennuni.

Stefan Hultberg samræðir við landsstýringar ráðgjafir og stjórnarfrøðingur í DGU, sum er ein av óvasta stjórnunum í BP, tá Stefan Hultberg, jarðfrøðingur hjá DGU og ráðgevi hjá landsstýrinum, vitjaði í Aberdeen og London í farna viku.

Ikki minst samrøða Sosialurin hevði við Stefan Hultberg 10 mars í ár hevur fingið Sverra Dan Joensen at triva í pennis Ein stóur partur av frágreiðing hansara eru viðmerkingar til umrøddu samrøðu

ráðle fra nye felter, fordi England har en stor olieindustri, der beskæftiger masser af folk, der ellers vil blive arbejdsløse

For England er en hurtig opstart af olieudvindingen i »Shetlandsrenden« et nationalpolitisk, strategisk spørgsmål, hvor økonomien ikke er alt afgørende

XXIV. Færøerne har brug for det størst mulige overskud

For Færøernes vedkommende vil problemstillingen være en anden Her drejer problemet sig først og fremmest om at opnå det maksimale økonomiske udbytte - set over oliefeltets totale levetid

Selve udvindelsen af den færøske olie har i sig selv megen lille betydning for det færøske samfund De fleste leverancer til udbygningen af oliefelterne må importeres, fordi det færøske erhverv ikke på nuværende tidspunkt er konkurrencedygtig og tilstrækkelig specialiseret til at kunne fremstille de meget komplicerede komponenter i den meget høje kvalitet, som kræves Dette forhold kunne dog, - ved et intensivt og rationelt omskolingsprogram - drastisk kunne ændres i løbet af nogle år Olieudvindingens positive indflydelse på det færøske erhvervsliv vil blive mindre jo mere man ønsker at fremskynde opstarten, idet Færøerne ikke er forberedt på en sådan hurtig omstilling

Yderligere vil en produktionsform, baseret på udnyttelse af BP's produktionsfaciliteter, såsom oliepumpeledninger, næsten forhindre en positiv indflydelse på det færøske erhverv, fordi BP helt naturligt fortsat vil benytte sig af de allerede etablerede arbejds- og leverance-relatio-

ner der fortrinsvis er rettet mod England og Amerika

For Færøerne er det derimod overskuddet fra salget af den producerede råolie, der tæller D.v.s. jo højere markedsprisen er for olie, jo mere udbytte har Færøerne af olieudvindingen

Oleiprisen er i øjeblikket meget lav, og den kan falde yderligere, når olieproduktionen fra Irak bliver frigivet, og når den let tilgængelige centralasiatiske olie kommer på markedet - hjulpe af amerikansk kapital og »hi-tech«

FRAMHALD